

Pošljite naročnino za 2. številko „NAŠEGA RODA“ do 20. t. m.

stveno urejene šole najbolj spodkopujejo zdravje v narodu. Otrok dobi že v najnežnejši mladosti v sebe klice bolezni, ki se pozneje razpasejo in ga ugonobijo.

Pot do izboljšanja zdravstvenih razmer v narodu vodi skozi šolo. Ta pravec se bo moral uvaževati. Navada, da se ravno na ško, do šolskih poslopij preveč šteti, se bo morala odpraviti. Šola mora biti centrala prosvetnega življenja, s katerim je v neposredni zvezi šolska in ljudska higijena. Le na ta način bodo odpravili velikanški tribut življenja, ki jih vsako leto ugonobijo razne ljudske bolezni, n. pr. jetika itd. J. Janežič.

Splošne vesti.

— Društvo učiteljic, javlja, da se bo vršila seja v nedeljo dne 16. t. m. ob 9. uri v sobi odsekov, Učiteljska tiskarna, 1. stop.

— Zastopniki pov. UJU Ljubljana v avdienci pri g. predsedniku vlade, generalu Petru Živkoviču, v ponedeljek 10. novembra t. l. je bilo tudi zastopstvo pov. UJU pri g. ministrskem predsedniku, ki mu je izročilo sledečo izjavo: »Gospod predsednik: Zastopniki Udruženja jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana Vas, gospod predsednik, kot predstavnik kraljevske vlade v imenu 33 sreskih učiteljskih društev Dravske banovine iskreno pozdravljamo. — Prosimo Vas, gospod ministrski predsednik, da izvolite tolmačiti Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. najgobjo vdanost celokupnega učiteljstva Dravske banovine. — Učiteljstvo poverjeništvu UJU v Ljubljani je že v davni preteklosti videlo svoj najvišji ideal v ujedinenju Jugoslovenov ter se je tudi v tem pravcu udeleževalo. Leta 1920, je z osnovanjem Udruženja jugoslovenskega učiteljstva manifestiralo za edinstvo naroda in države; leta 1926, pa je pokrenilo v svojem okrožju široko akcijo, da se je združilo v tem združenju vse učiteljstvo brez razlike političnega in verskega naziranja. — Zato je s tem večjim zadoščanjem in veliko radostjo pozdravilo manifest Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra I. z dne 6. januarja 1929., in modri ukrep z dne 3. oktobra 1929. V tem vidi izpolnitev svojih idealov. — Kraljevska vlada naj bo uverjena da hoče biti učiteljstvo Dravske banovine v vsakem pogledu močna opora pri vsakem stremeljenju za okrepitev države in naše edinstvene domovine. Zato tudi veruje, da mu bo kraljevska vlada, kateri gospod predsednik načelujete, dala vse možnosti, da bo to učiteljstvo lahko brez skrbi posvetilo vse svoje sile uresničenju intencij kraljevske vlade z dne 4. julija 1930. — Ob tej priliki nam je čast predložiti Vam, gospod ministrski predsednik, tudi najnujnejše želje učiteljstva.« — Zastopniki pov. UJU so izročili g. predsedniku vlade spomenico o materialnih zadevah učiteljstva in spomenico, ki so jo izročili absolventi višje pedagoške šole pov. UJU.

— Iz izvršnega odbora UJU. — Poverjeništvu, društvom in članom UJU. Predsedništvu izvršnega odbora UJU je oddalo g. prosvetnemu ministru spomenico, ki jo je sestavil širši glavni odbor na svoji seji dne 19. in 20. oktobra t. l. V spomenici so poudarjene želje in zahteve učiteljstva z ozirom na gnotno stran.

K temu obvestilu daje izvršni odbor še naslednja pojasnila:

1. Izvršni odbor stoji na stališču, ki je mogoče in izvedljivo, zato je tudi tokrat zahteval, da se učiteljstvo z ozirom na gnotno prejemke izenači z ostalim uradništvom enake šolske predizobrazbe in kategorije. V tem pogledu se ni nikoli popuščalo in tudi v tej spomenici se ni zahtevalo več, ker bi to postavilo stan izven solidarnosti z ostalim uradništvom in bi to oslabilo vse izgleda na uspeh.

2. V prepričanju, da ima pravico in da je potrebno zahtevati tudi možnost, da doseže gotovo položaje in tudi izboljšanja za gotovo število učiteljstva preko maksimuma odredjenega za uradništvo II. kategorije, in da se s tem ustvari možnost, da bi tudi učitelj napredovali višje, je zahteval širši odbor, da

se upraviteljem osnovnih šol prizna gotovo izboljšanje, ki bi obstajalo v nekoliko hitrejšem napredovanju in možnosti, da napredujejo za en razred višje. Poleg teh zahtev je pripomba, da se naj predpiše pravilnik za dosego upraviteljskih položajev.

3. Za učiteljstvo meščanskih šol, šol za defektno deco in učiteljstvo vadnic se zahteva z zakonskimi predpisi višja izobrazba nego za učiteljstvo narodnih šol (čl. 1. in 3. kralj. uredbe o višji pedagoški šoli z dne 30. avgusta 1920. § 180. zakona o narodnih šolah in § 58. zakona o učiteljskih). Po sedanjem uradniškem zakonu je imelo to učiteljstvo pravico do 10% povišanja rednih prejemkov po čl. 7. tega zakona. Kakor smo izvedeli ne bo novi zakon priznaval za take slučaje povečane plače, ampak bo odredjal za one položaje, za katere se zahteva posebna kvalifikacija, hitrejšo napredovanje. Po tem principu predvideva tudi spomenica UJU za ona mesta za katera se zahteva posebna izobrazba da učiteljstvo s temi kvalifikacijami in na teh mestih hitreje napreduje, nego učiteljstvo narodnih šol s kvalifikacijo za II. kategorijo.

4. Isti slučaj je s šolskimi nadzorniki in pomožnimi referenti, katerih mesta so ustanovljena z zakonom o narodnih šolah (§§ 116., 118., 176. in 178.), zato se zanje zahteva isto kot za učiteljstvo pod 3.

Ker je smatral izvršni odbor ta pojasnila za potrebna, prosil, da se jih vzame na znanje z uverenjem, da so predstavniki učiteljstva vršili tudi v tem slučaju svojo dolžnost napram stanu in jo bodo tudi nadalje vršili, dokler bodo na teh mestih — enako častnih in važnih, kot odgovornih.

Ta je istočasno tudi odgovor na neka vprašanja, ki so jih prejeli posamezni člani izvršnega odbora o tej zadevi.

Potrebno je še povedati da je spomenica izraz polne soglasnosti vseh članov širšega glavnega odbora, ki so sodelovali pri nje sestavi in ki so iz vseh poverjenstev.

Naš pravi domači izdelek!

— Upraviteljska doklada. Opazke na to zadnji dopis v 13. številki z dne 23. oktobra »Učit. Tovariš«: 1. Če je na šoli 12 razredov, mora upravitelj prevzeti še sam en razred in na šoli je z njim vred 12 učiteljskih moči. — Ako pa se otvori nov razred, je bil vsaj do zadnjega časa upravitelj oproščen pouka in na šolo sta morali priti še 2 učni moči, da je bilo vseh skupaj potem 14. Upravitelj je prej delal v primeri z zadnjim slučajem, če je imel samo najnižje, zanj dovoljeno število učnih ur — to je 12 na teden — vsaj še za polovico tega, kar bi naredila druga učna moč z njegovo spretnostjo in vnetostjo pri pouku. Torej je zaslužil zato tudi še vsaj polovico svoje plače več (kar naj bi bila njegova doklada) nego potem. 2. Res je, da je več upraviteljskega dela, čim več je razredov na šoli. Toda v glavnem mora upravljati tudi upravitelj na enorzrednici vse tiste posle in rešiti vse tiste dopise za šolske oblasti, kakor oni na šoli s 15 do 20 razredi. Vrhu tega pa mora na enorzrednici poučevati dnevno 5 do 6 ur, kar da s pripravami na pouk, popravami zvezkov in raznimi

Nihče se ne boji, da bi mu bil izmaknjen, ali da bi iz nepreviđenosti izgubil in iz nepremišljenosti zapravil kak dinarček. Z isto plačo, kot jo imamo po vaseh, živeti v Beogradu, to pač ni težko. Zraven pa še nismo na jasnem, kdo nam bo plačal 150 Din stanarine. Domače občine nam jih ne bodo, tu pa tudi ne, ker smo še vedno nastavljeni na svojih starih mestih. Ali si upa kdo trditi, da se nam ne godi zelo dobro? Denarja imamo, saj imamo visoke plače brez stanarine, po vrhu pa nas bogati sorodniki kar obšipavajo s stotaki, kot n. pr. našega kolega, ki mu je stara teta priložila v pismu 50 Din, a je dobil le prazno pismo. Pa brez zamere, mislim sem omeniti le, da naj naše stare tete nikar ne pošiljajo denarja v pismih, ker se nam zelo dobro godi in prav res ne razumem, zakaj sta dva Slovenca vložila prošnjo za odpust iz tečaja.

Kakor pa se nam zelo dobro godi, se mi — žaljujoči ostali vseeno ne bomo prevzeli. Odložili smo se, da žrtvujemo svojo mladost in svoje življenjske sile defektnim otrokom. Zato hočemo ostati zvesti svoji začetni poti, v korist človeške družbe. Ne za nas, za druge naj bo posvečeno vse naše delo! Ko pa bomo premagali vse težave, ki jih imamo na tečaju, bomo šli z ljubeznijo, polno ljubezni in požrtvovanja, v svoj bodoči — samaritanški poklic. —žič.

pisarjami za razred skupaj najmanj 7 do 8 ur dnevnega dela, od katerih izda pa marsikatera ura pouka z ozirom na utrudljivost dela za 2 pisarjski uri. Recimo, da bi izdalo to za 9 do 10 ur dnevnega dela v pisarni. — Potem ga pa čakajo še vsi upraviteljski posli. — Mislim, da upraviteljem na šolah s 15 do 20 razredi navadno zadostuje 7 do 8 ur dnevnega dela za dotično šolo? 3. Gotovo pa imajo ti več dela nego oni, ki upravljajo šole s 13 razredi in so oproščeni pouka v lastnem razredu. Zato bi tem nasproti tudi morali imeti za svoje večje delo sorazmerno za nekaj odstotkov svoje plače večje prejemke — zopet kot doklado. 4. Komur prejemki ne bi zadostovali, ta bi moral pač iskati postranskih zaslužkov, ali skušati dobiti službeno mesto z upraviteljsko doklado, oziroma z večjo. — N. R.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priloga v-vo bogato zalogo manufakturne blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobre blago tudi na obroke proti predloženi legitimaciji.

— Kje dobite primerno gradivo za šolske slavnosti ob državnih praznikih? Mnogi naši tovariši(ice) brskajo po raznih knjigah ter iščejo gradivo za šolske slavnosti povodom državnih praznikov 1. in 17. decembra. Ni lahko najti takega gradiva; saj se je že mnogo premlelo tekom desetih let. Agilni tovariši(ice) pa bi radi kaj novega, kar bi učinkovalo na deco in odrastle. A kje ga dobiti? — Prav mnogo za take dni primernih deklaracij (pa tudi druge snovi) nudijo kolektarčji Kraljevič-Marko, ki jih je izdala družba sv. Cirila in Metoda, in sicer že osem letnikov. Zlasti pesmice Anice Černejeve so tako ljubko pripripte in učinkovite, da ganejo mladino in odrastle do solz, ako so prav podane, o čemer sem se že večkrat prepričal. Jaz bodim v teh kolektarčkih največ primerne snovi. Obrnite se na CMD ali pa na knjigarno Učit. tiskarne, ki vam jih pošljeta, če imata še kaj zaloge od prejšnjih letnikov. Kolektarček stane samo 6 Din.

— Kritika dela organov in oblasti. Listi so svoječasnno objavili: »Predsednik ministrskega sveta, general Peter Živkovič je dobil z raznih strani poročila, da se v tisku ne sme kritizirati delovanje javnih organov državne, banovinske in občinske oblasti. Pooblaščenim smo objaviti: Z nobenim zakonom in tudi po tiskovnem zakonu ni prepovedana objektivna kritika dela in ponašanja organov oblasti marveč je vsakomur svobodno, da lahko potom tiska svobodno kritizira in opozarja na nepravilnosti vsakega organa oblasti, seveda pod osebno odgovornostjo za resničnost svojih navedb. Gospod ministrski predsednik je izdal potrebna navodila za pravilno uporabo in izvajanje tiskovnega zakona.«

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 14/II.

En gros. En detail. Izdelava in prodaja damske in moške konfekcije. Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno.

— Narodne pravljice iz Prekmurja v češčini. Kakor je znano je izdal Učiteljski dom v Mariboru Prekmurske narodne pravljice, ki so izšle doslej v dveh zvezkih. Prvi zvezek je že skoro docela pošel. Zanimivo je, da je v Brnu izhajajoči mladinski list »Anděl Strážný« začel prinašati prevode teh pravljic. Oktobrska številka namreč priobčuje prevod pravljice »Slepi bratec«. Obljubljeni so pa še nadaljnji prevodi. »Anděl Strážný« izhaja že 50. leto. — Tovariši glejte, da dobi mladina te pravljice v roke! Saj pravljice so poseben mladinski svet ki za njo tudi v sedanjih razmerah ni izgubil na aktualnosti.

PLETENINE
LASTNEGA IZDELKA
najceneje in najsolidneje kupite v močni trgovini

F. M. ROZMAN
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

— Za Učiteljski dom v Mariboru so darovali: Udeleženci pogreba pok. Joška Goloba, šolskega upravitelja v Vučenici, zbrani v gostilni Mravljak znesek 600 Din v spomin priljubljenega pokojnika. Znesek je zbrala tovarišica Grmovškova iz Mute. — Na zadnjem sestanku upokojenega učiteljstva v Mariboru pa je deloma povodom istega dogodka, deloma pa povodom poroke tovariša Š. V. zbral tov. Loparnik 161 Din. Posnemajmo!

POZIV.

Pri poverjeništvu UJU Ljubljana se je sestel odsek, ki snuje samostojno podporno društvo »Samopomoč za otroke učiteljskih družin«. Do zdaj je pretresala dva načrta, ki jih je objavil »Učit. Tovariš« v 43. in 44. številki iz leta 1929/30. Namen novega podporna društva bo nakazovati staršem (plačnikom) denarne podpore ob otrokovi smrti, ob polnoletnosti pa pomagati otroku samemu

z odpravnino (doto). Članski prispevek, ki bo določen za smrtni slučaj, oziroma doživeti je ali pa bo v naprej določen kot mesečni prispevek, bo nizek, v vseh slučajih pa tolik, da bo lahko vsak oče (mati) vpisal vse svoje otroke v društvo. Članska doba bo trajala od 4. do spolnjenega 21. leta. Od zavednosti učiteljskih družin je závisno če bo to društvo dobro uspevalo, to je »da bo pri nizkih prispevkih nakazovalo visoke denarne podpore«.

Tovariši, tovarišice, ki imate otroke v tej starosti, lahko zelo olajšate delo temu odseku, če mu sporočite, koliko otrok bi bili pripravljeni vpisati v novo podporno društvo. Prijava je neobvezna, služila bo odseku le v toliko da bo za prvi čas znal računati s priličnim člamskim stanjem. Prijave naj navedejo samo število otrok (brez imen) skupno za vse učiteljske otroke ene šole. N. pr. na dopisnici: Iz šole N. se bo prijavilo 15 učiteljskih otrok.

Odsek se sestaja vsak teden k delu. Zato vljudno prosim, pošljite takoj neobvezne prijave na poverjeništvu UJU Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

Obrambni vestnik.

»KAJ PRAVITE?«

»Slovenec« ima v svojem listu rubriko »Kaj pravite?«, kakor je »Učiteljski Tovariš« svoječasnno priobčeval rubriko »Kaj se godi?«, tkzv. črno desko, ki je bila najbolj napoti in trn v peti gosposdi iz Siločevih vrst.

Posebne sreče pa gosposda nima s tem svojim koticom, čeprav si v njem najbolj »privoščič« učiteljstvo in šolo ter je postal ta kotic prav za prav le odkladišče za vse malkontente, ki bi se radi obregnili ob učiteljstvo in šolstvo, da v njem odlagajo svoje duhovne produkte.

Da ima slabe informatorje in sodrudnike dokazuje svoječasnno dopis pod »Kaj pravite?«, ko je list hotel dati moralne nauke »pedagogom« glede nekega nadzorniškega vprašanja, podtikajoč istim najnižje instinkte od denuncijantstva navzgor. Nasedel je pa pri tem nim in jih branil, ki so se faktično posluževali denunciacij.

Se draščičneje dejstvo, da naseda »Slovenec« s svojim »Kaj pravite?« prav nezrelim in nerenskim informatorjem, je slučaj beograjske razstave UJU, ko je našel kamen spodnike v domnevi, da na razstavi ni bilo slike Antona Martina Slomška kar je bila groba laž, ki jo je list sam pozneje na intervencijo pov. UJU popravil. Kakšne izraze je vse tedaj uporabil list proti učiteljstvu in UJU in vendar se je izkazalo, da je vse zrastlo le v glavi prenapetega nezreleža ki za lase privleče svoje senzacije iz učiteljskih vrst za »Kaj pravite?«

Tretji slučaj popolne neinformiranosti in bolnega iskanja za senzacionalnimi kritikami kaže »Kaj pravite?« v 253. številki »Slovenca« od 5. novembra 1930. ki se spušča v kritiko učiteljskih organizacij, v kateri pravi dobesedno sledeče:

»Bilo je nekje takole:

Učiteljstvo, organizirano v eni svojih organizacij, je imelo zborovanje. Zato je bil za tiste, ki so se udeležili zborovanja, prost dan. Niso se pa vsi učitelji udeležili tega zborovanja, ker niso vsi člani tiste organizacije. Ti drugi imajo namreč zopet svojo učiteljsko organizacijo. Naneslo je tedaj tako, da je ena šola imela ta dan pouk, druga pa prosto, da so nekateri razredi morali v šolo, drugi pa so ostali doma.

Prost dan je za šolarje senzacija, za druge, ki pa morajo v šolo, pa razočaranje. Tako je bilo in tako bo. Taki smo bili v tistih letih tudi mi čeprav danes mislimo, da smo bili boljši.

Senzacijo in razočaranje šolar nese domov. Za starše to sicer ni senzacija in ne razočaranje, pač pa začudenje. Micka iz petega razreda sedi v šoli, Francka iz 3. je doma Jožek z deške sedi v šoli. Zakaj to? se vprašujejo starši. Pa ugotove: Aha, ta učitelj noče k tej organizaciji, ker je onega mišljenja, ona učiteljca pa je pri organizaciji, ker je tega mišljenja. In zato imajo otroci v smislu mišljenja svojega učiteljstva prosto ali pa šolo, senzacijo ali razočaranje, starši pa začudenje, zakaj je tako.

In se staršem zdi, da bi taka mešanica prav lahko izostala. Starši namreč, ki se niso nikjer učili pedagogike, čisto dobro vedo, da njihov otroci resno pretresajo vzroke takih senzacij ali razočaranj ter delijo učiteljstvo v dve smeri. In ti starši prav tako vedo da po tem in takim šolarskem premišljevanju trpi ena stran in ž njo tisto učiteljstvo, ki je na tisti strani. Da to ni pedagoško in zdravo, ve celo ongi Joža, ki pase koze na planini. Zato bi bilo želeto, da bi to vedeli tudi tisti, ki vzgajajo naše otroke. Če drugod tako poudarjajo enotnost šole, poudarite jo še tukaj, ko je najlažje. Pa domenite se, da boste zborovali vsi en dan in da bodo vsi otroci imeli na en dan prosto! Sicer pa, kakor se Vam zdi bolje — »po potrebi službe«, če Vam ta izraz bolj imponira!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.